

8680
EXERCITATIO IURIDICA
QUAESTIONEM CONTINENS

1769, 39.
73
*Vtrum debitori, quem minor
ob viliores tutorem solutam monetam
conuenit, contra tutorem competat
regressus.*

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
P R A E S I D E

D. FRIED. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P. P. ECCLES. CATHEDR. MARTISB. CAPITVL.
CVRIAE IN PROVINCIA SVPREMAE IVDIC. LVSAT.
INFERIOR. NEC NON FACVLT. IVRID. ASSESS.
ET ACADEM. DECEMV.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXI. OCT. MDCCLXIX.

P V B L I C E D E F E N D E T

IVLIVS GOTTLLOB GVTWASSER.

D R E S D E N S I S .

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA

EXERCITATIO IURIDICA
QUESTIIONEM CONTINENS

Vtrum debeat in quibus minor
ob rationem tunc solam honorari
concedi, contra rationem
regressus

ILVSTRIS AC TORUM ORDINIS AVCTORITATE

D. FRIED. GOTTLIEB NOELLERO

AD R. I. IURIS CANTOR. MARCIUM CANTIVM
CANTIVM N. I. IURIS CANTOR. MARCIUM CANTIVM
IURIS CANTOR. MARCIUM CANTIVM

IN AVTHORIO ICTORVM
D. XXI. OCT. MDCCCLXII.

IVLIVS GOTTLIEB GYFVASSER

L I T T E R A
EX OFFICINA FRANKENBERGII

§. I.

In omni negotio potissimum ad mentem
contrahentium esse respiciendum, et
exinde interpretationem faciendam, ne-
mo facile in dubium vocabit. Sem-
per enim ait **VLP IANVS l. 34 ff. de**
Reg. Iur. in stipulationibus et in caeteris contractibus id
sequimur quod actum est. Et si de animo et voluntate
contrahentium non satis constat; in dubio contrahen-
tes ad iuris communis dispositionem se conformasse vi-
dentur *l. 5. C. de legib. l. 24. §. 1. ff. locat. CARPZ. P. III.*
Const. XXIX. def. 16. n. 9. et 10. Exinde fit ut interpre-
tationem interdum contra venditorem *l. 39. ff. ole. Paet.*
interdum contra emtorem. **WERNHER P. V. observ.**
249. suscipiamus qui si a regulis iuris communis recede-

A 2

re

re voluisset, clarius loqui debuisset. Ita etiam in locatione quae proxime accedit venditioni et *l. 2 ff. locat.* iisdem regulis iuris consistit, idem observamus. Quamvis enim conductor onera et tributa in genere susceperit, id tamen tantum de ordinariis, non vero extraordinariis, nisi de his in specie cogitaverunt partes, intelligimus, quia in communi actu et negotio ea valet interpretatio, quae efficit, ut quis sibi minus praeiudicet.

WERNHER *P. II. obseru. 405. n. 4.*

§. II.

Simile quoque fertur iudicium circa nummos, quorum restitutionem creditor a debitore exigit. Quod si enim tempore belli, quo viliores nummi erant in usu, negotium celebratum, debitorem ad meliores restituendas monetas, non condemnamus, nisi lex conventionis aliud desideret. Posteriora verba dum addidi, movetur dubium, utrum pactum quo debitor meliores nummos quam a creditore accepit, promittit, valeat. Distinguendum est inter emtionem venditionem et contractum mutui. Quod ad priorem attinet, affirmatiua valet sententia. Dependet enim ex arbitrio partium, in quo genere monetarum pretium rei venditae sit solvendum. Nec emtor qui sponte se obligat de iniuria, nisi laesio ultra dimidium contingat, agere potest, cum regula iuris, volenti non fit iniuria ipsi, si damnum sentiret, obstat. Negatiua sententia vero in mutuo

mutuo habet locum. Huius etenim substantiale in eo consistit, ut fors accepta in eodem genere, hoc est, in eadem qualitate et quantitate restituatur. Pactum vero quo debitor ad meliores nummos se obligat, repugnat naturae mutui, quae non patitur, ut plus petatur quam datum, et per consequens in obligatione fuit.

§. III.

Confirmat hanc sententiam Pontifex c. 26. X. de censib. *Non posse inquit, debitorem cogi, ut meliorem monetam soluat, quam quae ab initio fuit constituta.* Huic iudicio accedit Imperator l. 9. C. de non numer. pec. *Nihil ultra hoc quod accepisti, fortis a te nomine, Praefes provinciae exigi patietur.* Cuius rei ratio potissimum haec est, quod creditor qui tale sibi stipulatur lucrum, usurariam committat prauitatem, quae nulla toleratur lege, sed potius graviori poena coercetur. conf. *Mand. El. d. a. 1625. tit. vom wucherlichen Contracten.* CARPZ. lib. V. Resp. 9.

§. IV.

Quemadmodum vero creditor, nisi aequitas vel legis dispositio aliud suadeant, meliores nummos sibi stipulari potest, ita etiam viliorem monetam, ut accipiat ex eius arbitrio dependet, cum cuilibet sit licitum iuri pro se introducto renunciare, et ab eodem recedere. Hac ex causa fit, ut inanem actionem pronuncie-
mus quam creditor contra debitorem, qui leuiori mo-
neta

neta solutionem praetitur, nisi creditor interposita protestatione eandem receperit, sibi que restitutionem damni referuauerit, instituit. Solutio enim debito penitus extincta est obligatio, et debitor, qui promisso suo satisfecit, exceptione solutionis fundamentum agendi, elidit.

§. V.

Quae cum ita sint obuenit quaestio, quae dubiam reddit decisionem; Titius Caio debet summam mille thalerorum, huius solutionem tutor in viliori moneta a Titio sponte recipit, eidemque chirographum, ex quo veritas fortis pariter quam nummorum apparebat, reddit. Adepta maiorenitate Caius laesionem sentit, et hac ex causa debitorem conuenit, vt damnum, quod ex solutione vilioris monetae percipit, ipsi restituat. Caius quem Iudex secundum aëtoris petitem condemnat, contra tutorem cui solutio facta, agit, et vt ipsum contra Titium defendat et indemnem praestet, postulat. Vtrum cum effectu haec actio institui possit, in praesenti videamus.

§. VI.

Quod minori contra debitorem ad supplendum id, quod iusto monetae valori deest, adhuc competat actio, nemo facile inficias ibit. Negandum equidem non est, tutorem siue curatorem legitime constitutum tanta gaudere potestate, vt ex contractu vi officii celebrato

brato obligatum reddat pupillum et minorem; hinc *l. 1. C. Quando ex facto tutoris* adepta maiorennitate contra minorem, cuius curatores condemnati sunt, actio iudicati locum habet. Cum enim tutor nomine pupilli inque eius commodum contraxerit, aequitatis ratio suadet eum vicissim teneri et ex facto tutoris reddi obligatum, qua propter recte dicimus factum tutoris esse factum pupilli, et contra ipsum dari actionem, conf. MENK. *ad Pand. lib. XXVI. Tit. IV. §. 2.* CARPZ. *lib. V. Resp. 78. n. 1. seq.* Ast illud tantum habet locum in negotiis, ex quo nulla ad pupillum vel minorem redundat laesio. Quotiescunque vero haec contingit, factum curatoris non stringit minorem, sed is beneficio restitutionis in integrum uti, et negotium impugnare potest. Quamvis enim *l. 44. ff. de Minor.* non omnia negotia, quae minores annis viginti quinque gerunt, irrita sint, ea tamen in quibus ab aliis circumventi vel sua facilitate decepti, aut quod habuerunt amiserunt, aut quod acquirere emolumentum potuerunt, omiserunt aut se onere, quod non suscipere licuit obligauerunt, rescinduntur. Hac ex causa cum et hodie *l. 7. §. 8. ff. d. 4.* minoribus in lucro succurratur usurae a tutore remissae, a debitore adhuc peti possunt.

§. VII.

Sed quatenus est quaestio respectu actionis, quam debitor contra tutorem mouet, anceps est decisio. Non defi-

drficiunt, qui inanem hanc vocant actionem et tutorem ab omni obligatione liberant. Argumenta quae illorum sententiae adstant forsan et ea esse possunt. Praesumptio militat pro tutore, quod ad eam tantum summam, quam debitor soluit, eundem liberauerit, Ad officium enim tutoris spectat, ut bonum patrem familias imitetur, eius vero cura in eo consistit, ut sibi non inferri patiatur praesudicium. Ast quis negare potest, graue esse damnum, si creditor sortem in nummis vilioribus, quam ex soluit, recipit. Cum igitur neminem suum iactare velle existimemus, et tutor in re aliena eandem praestare teneatur diligentiam, quam rebus suis adhibet, deducitur exinde conclusio, tutorem nihil remississe debitori, sed potius summam solutam saluo suo iure accepisse, praesertim si in considerationem vocare velimus, omnem actum singulare praesudicium inuoluentem, specialem renunciationem desiderare.

§. VIII.

Accedit et illud, quod debitor qui solutionem praestitit, versetur in culpa: Optime enim sciebat, minori restitutionem in eo monetarum genere quae tempore contractus valebant, fieri debere, quia mutuum, restitutionem fortis in eiusdem qualitate et quantitate desiderat. Ipsi non poterat esse incognitum, laesionem sentire minorem, si restitutio summae debitae in vilioribus contingeret nummis, et ob beneficium restituti-

nis

nis in integrum ex hac causa competens, tutorem cum effectu liberationem obligationis praestare non posse. Cum itaque debitor negotium, quod ex praemissis imperfectum dici poterat, celebrauerit, ex eo vero non detur actio, quomodo tutorem conuenire possit, haud adaequata videtur ratio; praesertim si in considerationem vocare velimus, eundem ex actione quam mouet minor, non sentire damnum. Is enim quem defendit restitutio, id repetit quod suum erat, et debitor supplet tantum illud, quod summae quam debebat, deficit.

§. IX.

Sed quamuis haec argumenta speciem veritatis prae se ferre videantur, et in pronunciando obseruari soleant, nondum tamen me ita conuincunt, vt a contraria penitus recedam sententia. Potissimum cum maiora sint argumenta, quae debitori hac in causa adstant. Negotium nempe cum tutore initum non est imperfectum, sed pro perfecto habetur. Quod si enim prius defendis, non opus esset, vt minor prouocet ad beneficium restitutionis in integrum, pactum enim ipso iure quod est nullum, tale haud desiderat, cum Praetor tantum in subsidium succurrat laeso, et in casu, quando remedium ordinarium locum habet, extraordinarium cesset. Debitor itaque valide cum tutore contraxit, is vero intulit minori damnum et debitorem qui verbis dabat fidem ad contrahen-

B

trahen-

trahendum sua auctoritate induxit. Liberationem ab obligatione dum recipiebat fortem et reddebat chirographum, promittebat debitori, vt promissum habeat effectum regulae acquitatis exigunt. Penitus verò deficeret effectus, nisi tutor ad indemnitate[m] praestandam adigi a debitore posset.

§. X.

Accedit et illud; in arbitrio nempe minoris est positum, vtrum beneficio restitutionis vti, vel tutorem principaliter conuenire velit. Posterius si eligit, nullum est dubium, tutorem ad resarciendum damnum teneri. Obligatus itaque semper est tutor, qui culpam in exigenda commisit forte, haec obligatio restitutionem eius quod bonitate monetarum deficit, inuoluit. Minor qui indulget tutori, et actionem competentem negligit, agit vere in fraudem et praeiudicium debitoris, quem tutor sua auctoritate ab obligatione liberabat. Cum igitur tutor de damno resarciendo teneatur, nihil interest, vtrum illud minori, vel debitori cum quo contraxit, praestet. Sufficit enim culpam eius inuoluere obligationem, et factum minoris iniquo modo susceptum non praeiudicare potest debitori, quem praesumptio bonae fidei defendit.

§. XI.

Vltimum quod sententiae adstistere poterit, in eo consistit: Omnia scilicet pacta, quae neque legibus, nec

nec aequitati, nec bonis moribus repugnant, pro validis habenda esse, adserit Praetor *l. 7. §. 6. ff. de pactis*. Pactum vero quod tutor cum debitore contraxit eiusdem esse conditionis, nullum moveri potest dubium. Quodsi enim tutor convenire debitorem, et ab eodem supplementum exigere vellet, exceptio solutionis et liberationis à reo opposita id efficeret, ut actor a limine iudicii esset repellendus, ratione addita, quoniam tutor contra proprium factum agere, illudque impugnan- re, non valet. At si conventionem leges improba- rent, exceptio omni effectu careret, cum solutio ille- gitimo modo facta, liberationem non producat. Prae- suppositis itaque his liquido constat, tutorem ex facto suo obligatum teneri debitori. Effectus vero obliga- tionis est ille, ut promissum impleat, et fidem con- ventione datam, non fallat. Liberationem hac ex cau- sa quam reddendo chirographo promittebat debitori, praestare tenetur, quod si non fecerit, iure adigi, et actione quam perfectum pactum debitori suppeditat, ad indemnitate[m] praestandam cogi potest.

ULB Halle

3

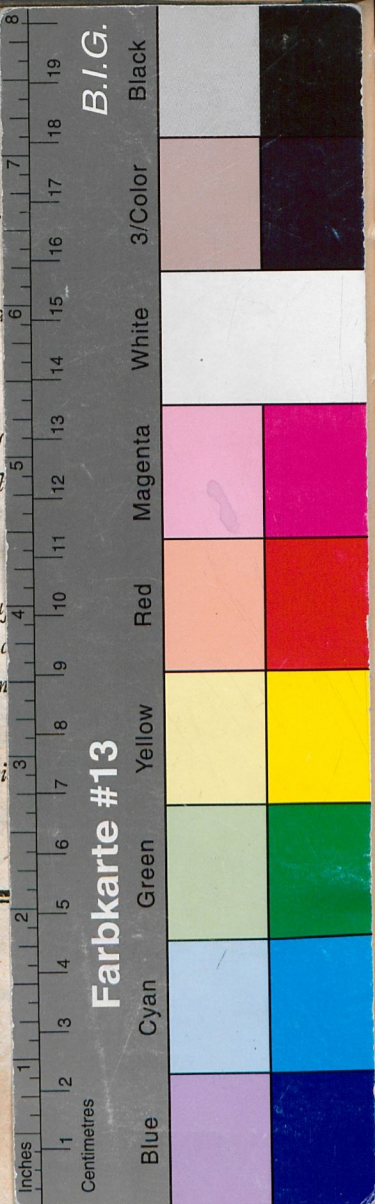
004 053 532

Handwritten signature or initials

8680

1769, 39.
13

EXERCITATIO IVRIDICA
QVAESTIONEM CONTINENS

*Vtrum debitori, quem minor
ob viliozem tutori solutam monetam
conuenit, contra tutorem competat
regressus.*

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
P R A E S I D E

D. FRIED. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P. P. ECCLES. CATHEDR. MARTISB. CAPITVL.
CVRIAE IN PROVINCIA SVPREMAE IVDIC. LVSAT.
INFERIOR. NEC NON FACVLT. IVRID. ASSESS.
ET ACADEM. DECEMV.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXI. OCT. MDCCLXIX.

P V B L I C E D E F E N D E T

IVLIVS GOTTLÖB GVTWASSER

DRESDENSIS.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA